

א ליכטיגן תמוז

לקבל את החיים - במנוחה ע"י אמונה שלום בטחון ושמחה

דודו ליבוביץ, מייסד ומנהל

שיעורי כ"ק אדמו"ר מפנים מאירות דסיקסא שליט"א פרשת לך לך תשפ"ה // שנה ב' // גליון נב

אור הבוקר

תעומה קלה פון די 'לעכטיגע גוט מארגן - אשכ"ש' שמועסן א לך לך תשפ"ב

וכל בניך לימודי ה'

על ידי ההתנהגות שלנו עם בנינו, אנו כביכול מאבדין לקוב"ה כיצד להתנהג שלנו

ככל הדבר שיראה אדם בכל עמדתו שלא יתכוין רק לעשות נחת רוח ליוצרו. וזהו אמר לו דבריך יהיה נחת, וכשהבן עושה רצון אביו מפני נחת רוח מותרת דעתו של אביו, וזהו וכל בניך לימודי ה' (ישעיהו נד, ג), שלומדים את ה' לעשות רצונם וחפצם, כמאמר הכתוב צדיק מושל, ולבן נק' בניך, והלכה נק' מלשון הליכה, וכל השונה הלכות בכל יום שמושגה הליכתו לעלות ממדרגה למדרגה ולהעלות ממדרגה לתחתונה למעלה, וזהו שדרשו (שבת קד א) אלף בינה גומל דלים, דלית מגרמייה כלום, וכשמתבונן בהלכה לקשט הכלה בכ"ד קשטין, וזהו חידושה של לבנה מלשון הילכתא, אזי תקבל אורה מאור השמש המאיר לה.

(מכת"י של הרבי ר' שמעלקי; תורת המגיד נ"ך שיר-השירים)

תוכן המאמר: וכל בניך לימודי ה'; על ידי ההתנהגות שלנו עם בנינו, אנו כביכול מאבדין לקוב"ה כיצד להתנהג עמנו; הענין של חסד הוא קיום העולם / וכל בניך לימודי ה' - אנו מלמדין כביכול להקב"ה כיצד להתנהג עמנו / להפיץ חסד על העולם הוא קיום העולם / מומד להתנהג הידוע לה...

לעצמך. הקב"ה לא נתן לו שמשים, לא נתן לו עבדים, הכל היה צריך נח עם בניו לעשות בעצמם. כי הקב"ה אמר לנו: העולם שנטלו הכל לעצמם, לא היה נכון וישר, זה הביא לכל העבירות שבעולם, אנו רוצים לבנות העולם של מסירת נפש להזולת, להיות משפיעים. י"ב חדשים היה

הענין של חסד הוא קיום העולם השי"ת נעץ את שתי פרשיות של נח ולך לך. ויש לפרש על דרך רמז. כי בשניהם אנו לומדים מן הענין של חסד. פרשת נח. אמר השי"ת לנו, צא אתה בהתיבה למשך י"ב חדשים, ותלמד עצמך כיצד למסור נפשך לאחרים, ליתן לאחרים ולא ליטול

נח משפיע, ואחר כך יצא נח מן התיבה, ועל דרך זה בנה את העולם מחדש.

ותיכף אחר כך נכנסים לפרשה הבא, לך לך מארצך, שהקב"ה אמר לאברהם אבינו ע"ה, ממך תיבנה את הכלל ישראל, הי"ב שבטי י-ה עד סוף כל הדורות, תמשיך ותוסיף, ותניח את היסודות של חסד על כל העולם. וזהו פרשת נח ופרשת לך לך.

התורה מלמדינו, שהענין של חסד הרי הוא קיום העולם.

וכל בניך לימודי ה' – אנו לומדים כביכול להקב"ה כיצד שיתנהג עמנו

מובא בספר 'שמע שלמה' בשם הרה"ק רבי אשר מסטאלין זצ"ל שהוא אמר בשם רבו הרה"ק רבי שלמה הלוי מקארלין זצ"ל: כתיב 'וכל בניך לימודי ה'', פירוש, כמו שהאדם מתנהג עם בניו, בזה הוא מלמד את הקב"ה שיתנהג כך ג"כ עם בניו - בני קל חי. אם האדם מתנהג עם בניו, עם תלמידיו, עם חבריו וידידיו, ועם כל אחד מסביבו, באהבה ובחסד, ועם סבלנות. כשהם עושים טעות, ונכשלו באיזה חסרון, הרי הוא מוחל להם, והוא מתנהג עמהם כרחם אב על בנים, עם חסד עם טוב, הוא אינו גברא קפדנא, אין לו קפידות על בניו, ואינו מצער את בניו. "לזה כן אני נותן וליזה אין אני נותן", "הוא כן ראוי, והוא אינו ראוי". רק אדרבה, הוא מרחם על בניו ועל תלמידיו, ועל כל אחד מישראל ועם מי שיש לו איזה שייכות עמהם.

אזי, 'וכל בניך', כמו שאתה מתנהג עם בניך, 'לימודי ה'', אתה מלמד להקב"ה כיצד שיתנהג עם האדם עצמו.

הוא מביא שם מעשה רב. היה אצל הרה"ק רבי אשר מסטאלין זצ"ל, שבתו

הקטנה בכתה הרבה בלילה, והרבי הרגיעה אותה, ניער את מטתה בכדי שהילדה ירגיע עצמה. הנערה הרגיעה עצמה, והרבי ר' אשר יצא מחדרה, והנערה התחיל עוד פעם לבכות. היה שם הגבאי, וכעס ביותר על הילדה. היא מפריע את הרבי מעבודתו הקדושה, ונתן סטירה להילדה, בכדי שהילדה יפסיק מלבכות, ואמר להילדה: "אם אין אתה מפסיק לבכות, תקבל עוד סטירה!".

רבי אשר שמע שהילדה הפסיקה מבכייתה, שאל את הגבאי: "אתה עשית משהו?". אמר הגבאי: "כן, ראיתי שאין הרבי יכול ללמוד, הרבי טרוד עם הילדה, נתתי לה סטירה!".

אמר לו רבי אשר: "מה עשית לי? אינני יכול להתפלל שחרית למחר להקב"ה!".

"מה קרה רבי?!"

אמר לו הרבי: כי נהגתי לומר בכל יום קודם תפילת שחרית להקב"ה: ידעת מה היה בלילה הזה, ילדה שלי בכתה והפריע אותי, ואני סבלתי אותה, הרגעתי אותה, ובכתה עוד פעם, וסבלתי אותה עוד פעם. וממילא גם אתה תסבול אותנו! ואחר כך עמדת להתפלל...

מה אומר למחר להקב"ה? שהיכו ילד ישראל? וא"כ מה אני רוצה מהקב"ה, שהוא גם כן יכה את בניו האהובים ח"ו?...

וממילא אמר להגבאי, שאסור להתנהג בדרך זה, כי 'וכל בניך' כמו שאנו מתנהגים עם בנינו, לבנים של הקב"ה, 'לימודי ה'' מלמדים להקב"ה כיצד להתנהג.

מספרים שכשעסק הרה"ק רבי אהרן מבעלזא זצוק"ל בעבודת השם או שלמד תורה, אם שמע באמצע קול בכייה של

לד, הפסיק מעבודתו, והלך לראות שהילד יקבל מה שצריך, והרגיע את הילד, בכדי שהילד לא יבכה. וכל בנין לימודי השם - כפי ההנהגה שלנו, כן מתנהג הקב"ה כביכול.

להפיץ חסד בעולם הוא קיום העולם

נח אכן היה איש צדיק תמים, אבל לא פעל די לדור המבול, ולשם כך בא המבול. השי"ת אמר לאברהם אבינו ע"ה: לך לך מארצך, תצא מכל המקומות הללו, תסובב בעולם, תעשה גרים וגיירות, תפרסם שיש בורא עולם, פתח את ביתך לרווחה, תפיץ מידת החסד בעולם, שזהו קיומה של העולם.

מזמור לתודה הריעו לה'...

אנו מספרים תמיד מעשיות שיהודים מוסרים לנו, שנוושעו בזכות שחיו בפנים מאירות, באמונה בטחון שלום ושמחה. גם לנו יש לנו מעשה כזה... יש יהודי אחד שרוצה בעולם שמו, שצלצל לנו מיד אחר הימים טובים להודיע, שיש לו באחד מן המקומות שהולכים לפוש, דירה רחבה, והוא רוצה שאנו יבואו שם להנפש. עומדים עתה אחר הימים טובים, ואנו עברנו הקושיים עם הווירוס, עם הבריאות, וצריכים להחזיר הכוחות. והוא יתן לנו הדירה חיים אין כסף. וברוך השם, זה גופא הוא ישועה מן השמים, שאין צריכים לשלם! יהודי התקשר אלינו מעצמו, אנו לא היו צריכים לבקש טובות מן אחרים, כי כשצריכים לבקש טובות מאחרים, הרי זה דבר קצת קשה, אבל כאן מיירי שיהודי התנדב מעצמו לעשות חסד, וביקש ממנו שנבוא לדירתו... אכן הלכנו לשם, והשי"ת יעזור שנחזור להכוחות.

שבת, אבל עוד יראה אם אכן יהיה מנין... בערב שבת קודש בשעה 2 הודיע יהודי זה, שלא נראה לו שיהיה עוד מנין על שבת במקום הזה. אבל קרוב לזמן הדלקת הנרות, נכנס יהודי זה בשמחה רבה: "ברוך ה'! הגיע כאן מנין!". ויהודי זה התמסר לנו במשך כל השבת, הן שהמנין יבוא להדירה שלנו להתפלל כשהיו צריכים, והן שהמנין יתאסף בבית המדרש כשהיו צריכים לקריאת התורה. ויהודי זה עשה כל מה שביטלתו, שיהיה שבת נעימה, אווירה חסידית ויהודית. ישבו בביתנו בשעת רעהו דרעווין, נגנו ביחד, ואמרנו דברי תורה. היה לנו שבת נעלה!

יהודי זה סיפר לנו אחר כך, שהוא אמר להרבוש"ע: רבוננו של עולם, אם יש יהודי אחד שחי עם פנים מאירות, באמונה שלום בטחון ושמחה, במזמור לתודה, במזמור לדוד ה' רועי לא אחסור, אדון עולם, בהאמונה ובטחון הנכונה בבורא כל עולמים - אי אפשר בעולם שלא יהיה לו מנין על שבת!". וברוך הוי"ה ברוך הוא היה לנו מנין נאה. ואנו מוסרים כעת את ההכרות הטוב שיש לנו ליהודי זה, לו ולבני ביתו, ולבניו, שעזרו לנו כל כך, ועוזרים לנו תמיד. ובעצם, המה עוזרים לכל אלפי מקשיבי השיעורים, שאם אנחנו חוזרים להכוחות כבראשונה, ליתן השיעורים תמידין כסדרן, ולזכות את ישראל. הרי אין זה כוחותינו, זהו כח הרבים, כח הציבור, זה אין כוחות פרטיים, זהו הכוחות של כל הצדיקים.

השי"ת יעזור, שיהיה אך טוב וחסד, און א לעכטיגן תמיד, אמן כן יהי רצון.

לקבל גליון זה או שאר הגליונות מהמערכת תפנו ל:
gilyonospm@gmail.com

מעשה בחסיד אחד

“אותו פרוטות ונדבות שקיבצת היום, זה אתה צריך להכניס?! אל תדאג, זה לא יגנבו ממך מהרה!!”...

ליזהר שאין גונבים, זהו שמירה מעולה וכפולה. וכל בוקר הוא הגיע, ובכל צהריים הוא הגיע עוד פעם.

הבנקאי תמה מאוד: “למה צריך אדם להגיע בכל בוקר ובכל צהריים לתיבתו? ברגיל באים אנשים פעם בשבוע, פעם בחודש - אבל בכל יום?!”.

אבל הוא היה צריך לעשות מה שהוא תפקידו.

הגיע יום אחד שהבנק היה סגור ביום ההוא, הוא לקח חופש. הבנקאי יושב בביתו, והטעלעפאן מצלצל. אחד רוצה לדבר איתו בענין הבנק, הוא אומר: “לא, היום אינני עובד, ואיני רוצה לדבר לאף אחד!”.

הלה מצלצל עוד פעם. הבנקאי ניגש להטעלעפאן. אותו מצד השני של הטעלעפאן אומר לו: אני הוא אותו יהודי שמגיע בכל בוקר ובכל צהריים, ואני מבקש ממך ברחמים, שתפתח לי את הבנק!”.

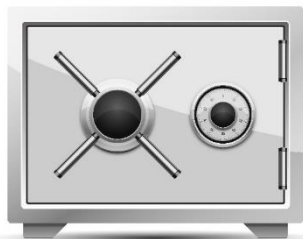
הוא אומר לו: “בשום אופן שבעולם! היום הוא יום חופש, היום

היה יהודי אחר מלחמת העולם השניה, שעבד בבנק.

ביום מן הימים נכנס להבנק יהודי זקן, שלא נראה על צורתו שהוא בקו הבריאות בנפש ביותר... והוא רוצה לסדר שם מה שאנו קוראים ‘סעיף דיפאזיט באקס’ (תיבת פקדון לחסכון) יש מקום בהבנק, שיכולין לשלם שכירות לכל חודש, שיכולין לפקוד שם דברים בשמירה מעולה], הוא רוצה לשכור תיבה כזה.

בשביעת רצון הוא נתן לו התיבה.

אבל כאן התחיל עבודה קשה. יהודי זה הגיע בכל בוקר, פתח את התיבה. ומי שידוע, הבנקאי צריך להתלוות איתו. כי בעל הפקדון יש לו מפתח עם מפתח מספרים, והבנקאי יש לו מפתח עם מפתח מספרים. כדי

הדייטשן], התפילין לא נמצא! והרבי הוא שבור מאוד מזה. ונתוודע לו, שיהודי זה יש לו תפילין בהלאגער. וכל אחד יודע, שזה היה סכנות נפשות. והגבאי שואל מיהודי זה, אם הוא מוכן להשאיל את התפילין להרבי, והוא יחזיר לו התפילין.

אמר היהודי: "בוודאי! מה השאלה אפילו?!". והוא הלך למקום המוצנע, ומסר להגבאי את התפילין שהוא ימסור אותו להרבי, והסכימו ביניהם, שלאחר כמה שעות, כשהוא יחזיר להלאגער, יחזירו לו את תפיליו.

למעשה לא חזר בשעה שאמר מראש. וחשב לעצמו, שהוא עוזב את התפילין כעת אצל הרבי, והרבי יניח את התפילין למחר בבוקר, והוא כבר יניח את התפילין למחר בצהריים. למעשה ביום המחרת הגיעו הדייטשן ימש"ו, ולקחו אותו למחנה עבודה אחרת.

בהלאגערים היו ידוע, שאם לקחו מאן דהוא למקום אחר, כבר ידעו כולם, שהוא כבר מת, לא האמינו שאחד יחזור.

הרבי שלח בחזרה את התפילין, אבל לא מצאו את יהודי הזה, חזרו לאמור להרבי שלא מצאו אותו, ומזה הם מבינים, שלכאורה הוא כבר אינו חי אתנו.

לאחר כמה ימים, היה הרבי צריך לעזוב את הלאגער, כי אז עבדו

אינני עובד בהבנק, היום לא תבוא להבנק! מה אתה רוצה?!".

לא עבר כמה דקות, ואותו יהודי דופק על דלתי ביתו, והוא מתחיל לבקש בתחנונים אצל הבנקאי, שהוא יפתח לו הבנק.

הבנקאי התחיל לצחק ממני, לא מפני שרצה לצערו, רק הוא כבר הרגיש שהלה כבר עבר את הגבול. אותו יהודי היה נהוג לקבץ כל היום מעות נדבות, לכן הוא אמר לו: "אותו פרוטות ונדבות שקיבצת היום, זה אתה צריך להכניס?! אל תדאג, זה לא יגנבו ממך מהרה!!".

יהודי זה התחיל ממש לבכות, והוא אמר לו: "אני אספר לך המעשה!".

הוא אומר לו: "נו, מה המעשה?!".

והוא התחיל לספר לו: הוא ניצל מן השואה, והיה שבו בלאגער אחד עם רביה"ק מסאטמאר זצוק"ל בעל דברי יואל. הוא אומר, שהוא לא היה חסיד סאטמאר, הוא עדיין לא ידע אז מרבינו זי"ע. אבל הוא נתפעל הרבה מקדושתו וטהרתו של רביה"ק זי"ע, כיצד עבד את עבודתו הקודש בהלאגער.

באחד מן הימים ניגש אליו אחד מן הגבאים ששימשו בקודש אצל רביה"ק זצוק"ל, ואמר לו, שהרבי שבור מאוד. מה הסיבה? כי היה לו שם בהלאגער את התפילין שלו, והתפילין נעלמו [אינני יודע אם היהודים גנבו אותה, או הקאפויס, או

העסקנים הגה"צ רבי מיכאל בער ווייסמאנדל ושאר העסקנים שהרבי ינצל עם הרכבת, להינצל לשווייץ. והרה"ק מסאטמאר זצ"ל רצה למסור את התפילין ליהודים מן הלאגער. כי ממה נפשך, אם יהודי זה יחזור, יחזרו לו את התפילין שלו. ואם ח"ו לא יחזור, יהיה להם התפילין.

אבל אף אחד מן היהודים שבלאגער לא רצו לקחת את התפילין. כל אחד יודע שלהחזיק תשמישי קדושה בתוך הלאגער זה היה סכנה נוראה, ולא היה אף אחד בהלאגער שיהיה מוכן על מסירת נפש כזה. מי יוכל לדון את לבבות השבורות שבשם? ח"ו השי"ת יעזור שאף אחד לא ידע ממצב כזה.

למעשה, יהודי זה נשאר בחיים. השי"ת עזר הוא נשאר בחיים חיותו. אחר השואה הוא עלה לארץ ישראל. אבל השואה היזק לו. הכניסו אותו בבית החולים לחולי נפש, ואחר כך סידרו לו איזה בית דירה, והוא היה קצת בבית החולים, וקצת בדירתו, ונהג היה לסבב על הפתחים לקבץ נדבות.

הרבה שנים עברו. וביום אחד הגיע מכתב להבית החולים שהוא היה נמצא שם, זה היה מכתב מבית הרבי מסאטמאר, שהם מחפשים יהודי פלוני, והם שמעו שהוא נמצא בבית החולים, והם רצו לוודאות אם אכן הוא נמצא שם. והם הודיע שאכן הוא נמצא בבית החולים שלהם.

לא עברו כמה ימים, וחסידי סאטמאר הגיעו לבית החולים לבקר, וגם הודיעו לו, שהרבי שלח לו טיקעט, שיוכל לנסוע לאמעריקא, כי הרבי רצה לדבר איתו.

יהודי זה אכן נסע לאמעריקא, והרבי ז"ל קיבלו בכבוד גדול, בחמימות, ובדמעות בעיניו נתן לו את התפילין. ואמר לו: "שמרתי את התפילין, לא אבדתי אותן, על אף שאמרתי לי שאתה כבר מת. ושמחתי מאוד לשמוע שאתה חי. ואני מבקש ממך, בתור הכרת הטוב, שתשאר כאן עמנו, אני אדאג לך, ואתן לך כל מה שתצטרך."

אבל יהודי זה אמר: לא, הוא נוסע בחזרה לארץ ישראל, הוא רוצה להשלים את חייו בארץ ישראל.

הרבי נתן לו מעות, וגם סידור שחסידי סאטמאר יבואו לבקר אותו תדיר, ולראות שיש לו כל מה שהוא צריך.

ולמעשה אני רואה שרק התפילין
אתה פוקד כאן. אם כן, כיצד מונח כל
המעוות שקיבצת?!"

סיפר לו יהודי זה, שמכיון
שהקב"ה עזר לו, שזכה שהיה לו
תפילין בהלאגער. הוא אינו מקבץ
מעוות לעצמו, חסידי סאטמאר כבר
דאגו בשבילו, הבית החולים כבר
דואג בעבורו. הוא מקבץ מעוות, והוא
קונה תפילין לכל העולים לארץ
ישראל אחר השואה, או יהודים
ממקומות נידחים, הספרדים
ודומיהם, והוא נותן להם תפילין
במתנה, ולצורך זה הוא מקבץ מעוות.
הוא אינו מקבץ כלל מעוות לעצמו! מי
כעמך ישראל גוי אחד בארץ!

לאחר מותו, השאיר בצוואתו,
שביתו ילך להבית החולים שדאגו לו,
ושימשו אותו, וכל שאר חפציו הוא
נתן להבנקאי.

הבנקאי התפעל כל כך מיהודי זה.
הוא אכן לקח התפילין שהניח
הרה"ק מסאטמאר, את זה לקח
לעצמו. אבל מהמעוות שהשאיר
אחריו יהודי זה, יסד קרן, לקנות
תפילין ליהודים שאינם יכולים לקנות
תפילין בעצמם.

זהו הענין של חסד, לכך אנו חיים
על העולם, זהו התכלית החיים,
לעשות חסד אחד עם השני, כשיהודי
מוסר נפשו ליהודי אחר, הרי הוא
מבין למסור נפשו ברוחניות להתר"ג
מצות ולהמנהגי ישראל, לתורה
עבודה ויראת שמים.

כשרביה"ק זי"ע נסתלק מאתנו כ"ו
אב תשל"ט, היה יהודי זה ברור, שאף
אחד לא יביט על צידו. מספר יהודי
זה: אבל באמת אדרבה, חסידי
סאטמאר הוסיפו לבקר אותי, ודאגו
בשבילי, ומסרו נפשם בעדי.

ביום אחד החליט, שהוא מתירא,
מאחר שהוא בא בימים, יגנבו ממנו
את התפילין. והתפילין היה לו חשוב
מאוד, התפילין שהיה לו בהלאגער,
תפילין שהרה"ק מסאטמאר הניח
אותו, ועוד הרבה יהודים הניחו אותה
בלאגער. לכן החליט לשכור תיבה
בהבאנקי, ולפקוד שם התפילין.

הוא מסיים סיפורו להבנקאי: אינני
מניח תפילין אחרים! אני מגיע בכל
בוקר לקחת את התפילין, והולך
להתפלל, ואחר התפילה הוא חוזר
ומפקיד את התפילין בהבנק. והוא
אומר להבנקאי: "עדיין לא התפללתי
היום, אני מבקש ממך, תלווה אותי
להבנק, פתח לי התיבה, ותרשה ליקח
את התפילין, התפילין היקרים שלי,
אני רוצה לילך להתפלל!"

הבנקאי לא יכול היה להרגיע את
ההתרגשות שלו, והבנקאי הסכים
ולקח אותו להבנק, והרשה אותו
לקחת את התפילין.

המעשה עדיין לא נגמר...

מכיון שהבנקאי נתן לו בכל יום
התיק. הוא עומד ומביט עליו, והוא
אומר לו: "אינני מבין, אתה הולך בכל
יום לקבץ נדבות, והבנתי שאתה
מניח בתיבה זו כל המעוות שקיבצת,

אור לנתיבות

לטבול לעילוי נשמה, או צדיק; כיצד?

תשובה: הידים אכן נקיים הם. בשו"ע (או"ח סימן קנ"ט) מבואר להדיא, שטבילת שתי ידיו בבת אחת במקוה של מ' סאה, הוא כמו נטילת ידים, ואפילו מועיל יותר מנטילת ידים, מי שאין לו ידים נקיים, והוא טובל את ידיו במקוה, ידיו טהורים כמו נטילת ידים, ואפילו יותר טוב מנטילת ידים. זה אינו שום שאלה.

על השאלה שאין לו כיסוי ראש - אם אין אומרים שם השם מן

השמות שאינם נמחקים, אינו שום שאלה. אין צריכים להיות כיסוי ראש בשעת התפילה, או בשעת שמכוונים נשמות הצדיקים. ובכלל, כל הכוונות שמכוונים בהמקוה, מכוונים אותן בלי כיסוי ראש, אין לובשים כיסוי ראש. וכפי הנראה, זה אין מן הצורך. הכיסוי צריכים רק כשאומרים דברים שבקדושה, או אדם במשך היום, צריך לו כיסוי ראש בכדי להכניע את עצמו, אבל בתוך המקוה, במקום טהרה, במקום מים, אין צריך כלל, לא בגדים, וגם לא כיסוי ראש, הכל יכולים לעשות בלי כיסוי ראש, ואפילו לומר פסוקים, יכולים לומר כשמניחים ידיו על ראשו. בתוך מי המקוה הוא מקום טהרה, והטהרה בא על ידי פשיטת כל הבגדים, ונכנסים בתוך המים, זהו כמו להיות בחוץ עם הבגדים וכיסוי הראש, כן הוא בתוך מי המקוה בלא בגדים ובלא כיסוי ראש.

כשטובלים לעילוי נשמה, ובפרט לעילוי נשמת הצדיקים. כיצד מתנהגים, אם מפרטים השמות בפה קודם שנכנסים להמקוה, ובשעת הטבילה רק חושבים השמות של הצדיקים בפה בתוך מי המקוה? ובכלל, אם צריכים לפרש בפה, או סגי במחשבה בעלמא?

והשנית: אם הידים אינם נקיים, כיצד מתאים לעשות טבילה לעילוי נשמת הצדיק? לחשוב מחשבה או אפילו להוציא בשפתיו שמות הצדיקים בידיים שאינם נקיות?

לגבי השאלה אם צריכים לפרש שמות של הנשמות, או סגי במחשבה - בצוואתו של הרה"ק בעל מנחת אלעזר זצ"ל, הוא כותב "וגם שיזכירו אותי בעת טבילתם במקוה יטבלו נא טבילה אחת במחשבתם לטובת טהרת נפשי רוחי ונשמתי ויזכרו שמי ושם אבי זי"ע", הרי שמדבר מענין מחשבה. ובפשטות כפי שנראה מן המנחת אלעזר, סגי אם חושבין ומכוונים את השמות, ואין צריכים לפרש בפה.

אם אחד רוצה לפרש בפה, יכול הוא לפרש גם בתוך המקוה בפה, כי מקוה הוא מקום טהור, מקוה אינו מקום שאינו טהור, זהו מטהר, והוא מקום טהור, 'מה מקוה מטהר את הטמאים אף הקב"ה מטהר את ישראל', יכולים לפרש שמות של נשמת הצדיקים, השמות של הנשמות, בתוך המקוה.

ויתכן, שיש ענין יותר לפרש השמות ואח"כ לטבול, יותר מרק לחשוב השמות, על אף שהרבוש"ע, הבורא כל עולמים, למי שאנו עושים הפעולה, אינו נפקא מינה לו בין אמירה לבין כוונה, אבל יתכן, שלזה יש דין כתפילה, לכן יש לזה התקנות כמו תפילה. אבל בעצם, בפשטות, אינו נפקא מינה, ולא רואים אצל הצדיקים שיעשו ענין מזה, אם מפרשים השמות בפה, או רק מכוונים השמות. אם חושבים וטובלים לעילוי נשמת, גם כן טוב, מכיון שהעיקר יסוד הוא, שאני עושה פעולה טובה להנשמה.

והוא הדין, כשנותנים צדקה - בוודאי, הוא דבר גדול אם מפרשים את ה'לעילוי נשמת' בפה, זה בוודאי יותר טוב. אבל אם מכוונים, גם כן יצאו ידי חובתן, אפילו אם לא פירשו בפה. וכן הדין הוא, בשעת הדלקת נרות להנשמות. יותר טוב אם מפרשים בפה, כל דבר שמפרשים בפה, יש לזה יותר דין תפילה, וכמו שתפילה צריכים לפרש בפה, כן כל דבר, טוב לפרש בפה. אבל בוודאי, אם היה רק מחשבה, ולא פירשו בפה, פעלו הרבה לעילוי הנשמה. הצלחה ברכה וסייעתא דשמיא.

יכולין לשמוע התשובות על הקו על כפתור: 511

קול פנים מאירות

ענגלאנד: 0330-350-3190

ארה"ב: 845-414-0076

ארגענטינע: 5411-2152-7691

ארה"ק: 0-72-370-1823

אנטווערפן: 323-346-0673

פרקי הינוך

שיעור מיוחד למלמדים חלק ד'

ב' דוגמאות להמחיש דברי החתם סופר

אספר סיפור שקרה עם אחד מילדיי, לפני שנים רבות - היום הוא כבר אבא להרבה ילדים, בלי עין הרע. הוא חזר הביתה בחודש אב ואמר לי: "אבא! חורבן בית המקדש זה דבר נורא ומפחיד!" שאלתי אותו: "מאיפה אתה יודע את זה?" והוא ענה: "אה, אם היית רואה איך המלמד שלי בכה כשהוא סיפר לנו על החורבן, היית כבר מבין..."

הסיפור הזה ממחיש את דברי החתם סופר, כי כאשר המלמד מרגיש את הדברים מהלב, הדברים נכנסים ללב התלמידים ומעוררים אותם. הילד לא הבין רק את הסיפור על החורבן, הוא הרגיש אותו דרך הכאב והדמעות של המלמד שלו.

דוגמה שנייה:

עוד סיפור עם ילד אחר שלי: אני נוהג לשוחח עם ילדי בשבת וללמוד איתם. פעם אחת, בזמן שלמדנו, הוא אמר לי: "אני לא ממש מבין את הגמרא, גם המלמד שלי לא מבין אותה!" שאלתי אותו: "מאיפה אתה יודע שהמלמד שלך לא מבין?" והוא ענה: "כשאני נוסע באוטובוס ל'חדר', אני עובר ליד הבית של המלמד שלי. הוא יוצא מהבית עם פאות סתורות, עם הטלית והתפילין... ואז עשר דקות אחר כך הוא כבר ב'חדר', והוא לא מתפלל! ואם הוא לא מתפלל, הוא גם לא לומד! וממילא הוא לא יכול להבין..."

הילד הזה לא קיבל כלום מהמלמד שלו באותה שנה, כי הוא ראה את חוסר ההתמסרות והכנות של הרבי. דברי החתם סופר מתגשמים כאן, כי מלמד שלא לומד ולבו אינו שלם עם ה', יוצר חורבן בליבו של התלמיד.

החדר שלומדיים שם התשב"ד אצל חלמדי, הוא מקום

השראת השכינה

ישנו קב הישר נפלא (פרק עב), הקב הישר אומר: "מכאן תראה שגדול שכן המלמדי תינוקות." הוא אומר את המילים: "בכל מקום שתינוקות לומדים אצל רבם, שם השכינה מצויה ושורה." הוא מביא את הזוהר הקדוש מרבי שמעון בר יוחאי, שהיה אוהב ללכת ולראות היכן המלמדים מלמדים

תורה. הקב הישר מביא שבדורו היה מנהג - כך הוא אומר - של יהודים יראים ושלמים, שכאשר סיימו את עבודתם או באמצע היום, אם לא הייתה להם עבודה, היו הולכים לראות היכן מלמדי תינוקות לומדים עם הילדים, כדי לקבל פני השכינה. אנו עושים זאת פעם בחודש בקידוש לבנה, והם עשו זאת כל יום, הלכו לראות 'קבלת פני השכינה' במקום שבו המלמדים לומדים תורה.

לכן, הוא אומר, מלמד צריך לזכור ולדעת שהחדר שבו הוא מלמד, הכיתה, ה"חדר" שבו הוא לומד עם הילדים, זהו מקום השראת השכינה. המקום צריך להיות נקי, המקום צריך להיות טהור, והאדם צריך להיות טהור. זה צריך להיות מקום קדוש.

מלמד שאי אפשר להתענות, ילמוד עם התשב"ד ואל יתענה אפילו בעשרה בטבת

ישנה תשובה מהספר ימי יוסף, פוסק ספרדי קדום. אנחנו לא פוסקים כך, וזה לא מובא בפוסקים שלנו, אך הוא פסק להלכה שמלמד שאינו יכול לצום, יוכל לאכול בעשרה בטבת וללכת ל"חדר". הוא אומר שאם המלמד יצום, הוא יהיה גולן. אמנם איננו מוצאים את זה בפוסקים שלנו, אך יש פוסק מבין הפוסקים הספרדים, מגדולי הפוסקים, שכתב תשובה שלא התקבלה אצל האשכנזים, וגם לא אצל הספרדים להלכה למעשה. אבל מכאן ניתן לראות מהי האחריית שמוטלת על המלמד.

ברוחניות תלוי כולו במחשבתו, זרק בגשמיזת צדיך לעשות פעולות

ועכשיו נגיע לעניין. בספר הקדוש יסוד העבודה, הוא אומר כך: כשאדם מתחיל לשיר... ברגע שאדם שר, צריך לדעת שיש קול עבה, קול דק, קול חם, קול שמח, קול מהראש, קול מהגרון. הוא אומר: מי בעולם, כשהוא נעמד ליד העמוד, חושב מראש על איזה קול ישתמש? אף אחד! זה קורה מעצמו! הבורא יתברך ברא את הבריאה כך, שבאותו הרגע שאדם שר, אם הוא חושב על צער, יוצא קול לבבי. אם הוא חושב על שמחה, יוצא קול שמח. הכול תלוי במחשבה, במה שאדם חושב באותו רגע. בדיוק כמו המון: אם חשבת על בשר, היית מרגיש טעם בשר. אם חשבת על קוגל, היית מרגיש טעם קוגל.

העמוד העבודה הוא מסביר, שברוחניות, הבורא יצר שהמחשבה מובילה את האדם. הוא אומר כך: אם תיקח קלרינט או כלי נגינה אחר, ותיתן אותו לאדם שמעולם לא למד לנגן, והוא ינסה לנגן, לא ייצא שום קול נעים. זה

יישמע כמו ילד קטן שמשחק. בגשמיות צריך ללמוד מה לעשות, זה לא קורה מעצמו. אבל ברוחניות, המחשבה מובילה את האדם. כך ברא הבורא את העולם.

אין המכות מעוררות שנאה כלפי המלמד, רק המחשבה בשעת ההכאה היא הגורמת

הוא נותן משל: היה מלך, ולו בן יחיד, שעתידי לרשת את המלוכה. המלך שכר לו מלמד שילמד אותו את כל תכסיסי המלוכה ואת הידיעות העולמיות. יום אחד, הבן לא רצה ללמוד, אז המלמד היכה אותו פעמיים. הילד התרגז מאוד. בא המלמד אל המלך ואמר: "מלך יקר, אני לא יכול להמשיך ללמד את בנך! הוא עומד להיות מלך בעוד כמה שנים, אתה יודע מה הוא יעשה ליי? הוא יתנקם בי! אני לא מסוגל להמשיך ללמד אותו. תמצא לך מלמד אחר!"

המלך השיב לו - כך אומר עמוד העבודה - "המכות אינן הבעיה! תן לו מכות ללא כעס, ללא רעל, והוא יאהב אותך מאוד! הבעיה במכות היא הכעס שלך! מחשבת הכעס והזעם חודרת לילד, והוא מרגיש זאת, וזה מה שגורם לו לכעוס!"

העמוד העבודה אומר: אף ילד לא כועס על אביו או על רבו בגלל שקיבל מכות. המכות שהפכו אותך לשונא עליו... זה בגלל שבמחשבה שלך היה כעס ורעל של התפרצות! אם תוכל - כתב בעמוד העבודה - לתת מכות לילד מתוך אהבה, הוא יאהב אותך לנצח, כי המחשבה היא זו שפועלת את הפעולה.

כח המחשבה גדול כל כך שבכוחו להרוג, ואין המכה הזדגת

הוא מביא רעיון מופלא: כשיהודי מכה גוי מתוך שנאה... יהודי שונא גוי לא רק בגלל שהוא גוי, אלא כי הבורא יצר את הטבע שכל אחד שונה מחברו, במיוחד כשמדובר בדתות אחרות. יהודי שונא את הדתות האחרות כי הוא יודע שהאמת נמצאת אצלנו. הוא אומר: תראה לפעמים שיהודי מכה גוי, והגוי מת. אומר העמוד העבודה היהודי לא רוצה להרוג את הגוי, כי הוא חושש שיתפסו אותו, ששימו אותו בכלא. אבל מחשבתו הייתה מלאה ברצון להרוג את הגוי, והכוח המחשבתי הזה הוא שהרג את הגוי, לא המכה עצמה!

בעזרת השם יתברך בשבוע הבא נמשיך בפרק זה בפרקי הינוך
השיעורים בחינוך אפשר לשמוע על הן בכפתורים: 25

מאמר הפרשה

והמועדים

פרשת לך לך תשפ"ה

בטל רצונך מפני רצונו

לא תעשה המצוה מפני שאתה רוצה רק מפני רצון ה'

ויש לבאר דבריו הקדושים, דהנה יש לחקור על מאמרים ז"ל: **בטל רצונך מפני רצונו**, לכאורה הרי מציון אנו בתרי"ג מצוות וגם לקיים דברי חז"ל, וכל מה שמציון אנו מן השי"ת, ומה הוא שמוסיף לנו התנא במה שאמר שצריכין לבטל הרצון מפני רצון השי"ת, הרי ממילא יש חיוב לקיים כל התורה כולה. אמנם לפי דברי הדברי ישראל יש לבאר, כי לפעמים יתכן שיש רצון אחד, האדם רוצה איזה דבר ורצונו יתברך הוא גם כן כמו רצון האדם, אזי אמר התנא: **בטל רצונך מפני רצונו**, אל תעשה אותה מפני שאתה רוצה, תעשה אותה רק מפני שכך הוא הרצון ה', ולא מפני שאתה רוצה, בטל רצונך. וזהו כוונת הפסוק לפי דבריו: **לך לך, מארצך** מרצונות

לך לך מארצך וממולדתך ומבית אביך אל הארץ אשר אראך. איתא בספח"ק דברי ישראל להרה"ק ממאדזשיץ זצ"ל בפרשתו, וז"ל: יש לרמז דהנה זאת ידוע 'ארץ' הוא לשון 'רצון' כמאמר רז"ל (בר"ה, ח) על הכתוב (לעיל א') ויקרא ליבשה ארץ עי"ש. והנה אמרו רז"ל (אבות פ"ב מ"ד) בטל רצונך מפני רצונו כדי שיבטל רצונו מפני רצונך עי"ש. זהו שרמז לכל אדם 'לך לך מארצך' היינו מהרצון שלך, 'אל הארץ אשר אראך' היינו אל רצונו יתברך, והיינו בטל רצונך מפני רצונו כנ"ל, והבן.

א' וז"ל: למה נקרא שמה ארץ שרצתה לעשות רצון קונה. ובפירוש עץ יוסף הביא ב' פירושים. א. שארץ מלשון ריצה. ב. מלשון רצון, וכן בפ' מתנות כהונה מפרש שארץ לשון רצון הוא, והדברי ישראל מפרש כהמפרשים שהוא לשון רצון.

עבודת האדם בזה העולם הגשמי הוא, לקחת את הנגיעותיו, רצונותיו, תאוותיו, הנאותיו, באופן שכל מחשבה דיבור ומעשה יהיה משעבוד לעבודתו ית"ש.

ואעשך לגוי גדול ואברכך ואגדלה שמך והיה ברכה. כתב הרה"ק בעל **אוהב ישראל מאפסא** זי"ע (בפרשתו): יש ב' פשטים ברש"י, א. ואעשך לגוי גדול שבירך אותו על שמו ממון ובנים. ודבר אחר. ואעשך לגוי גדול זה שאומרים אלקי אברהם אלקי יצחק ואלקי יעקב. לכאורה צריך ביאור מהו הדבר אחר.

ופירש הרה"ק הנ"ל, דבר נורא, כי ב' הפירושים המה ויכוח בין היצר הרע עם אברהם אבינו, היצר הרע בא לאברהם אבינו: ראה, כי הרבוש"ע הבטיח לך ואעשך לגוי גדול ואברכך ואגלה שמך והיה ברכה, הקב"ה הבטחך בנים, ממון, ושם טוב, ורצה להביאו בזה שיעשה אותו מפני רצון עצמו. ואברהם אבינו ע"ה ענה כסיל כאוולתו: דבר אחר, יש עוד פירוש, ואעשך לגוי גדול ואברכך ואגדלה שמך זה שאומרים אלקי אברהם אלקי יצחק ואלקי יעקב, דהיינו שאנו מפיצים שמו של הקב"ה, זהו התכלית להגיע לארץ כנען התכלית היא, שאני ובני אחרי יפרסמו שמו של הקב"ה. אברהם אבינו הסר מעצמו כל נגיעה מבנים ממון ושם.

ועל דרך זה כתב **באוה"ח הק'** (בפרשתו) שצדקתו היתה שאפילו שהיתה לו כל ההבטחות, ואפילו ידע כל מה

עצמיות אל הארץ, רצונך תהיה אשר אראך, בביטול גמור לרצון שהשית מראה לנו.

ויובן יותר לפי דברי המפרשים, שאברהם כבר חישב מקודם לילך לארץ כנען, והיה כבר באמצע דרכו, אבל הקב"ה אמר לו עכשיו, **לך לך מארצך**, אל תלך מפני שכן הוא רצונך, שכן חשבת בחשבונותך, אלא תלך לארץ כנען מפני שזהו רצון הבורא ית"ש.

כשמבטל רצונו מפני רצון הקב"ה מראה הקב"ה פניו המאירים

ובזה זוכין שהקב"ה יראה לנו פניו המאירים. ויש לפרש בזה מה שאמר נעים זמירות ישראל (תהלים קי"א) **ישר יחזו פנימו**. **ישר**, רמוז להקב"ה כדכתיב (שם צב, טז) **להגיד כי ישר ה'**, השית הוא נקרא ישר, **ישר**, אם אתה מבטל רצונך מפני רצונו ית' ואתה עושה הכל מפני ישר, מפני הקב"ה, אזי **יחזו פנימו**, יזכה לראות פני אלקים.

ועל דרך שפירשו בספה"ק (עי' שפת אמת פרשתו תרמ"ה ד"ה במד'): אל הארץ אשר אראך יש לפרש כמו שאמרו חז"ל (חגיגה ב.) **יִרְאֵה יִרְאֵה**, יש קרי וכתוב, כתיב **יִרְאֵה** וקרינו **יִרְאֵה**, **יִרְאֵה** הוא שהאדם יראה, ו**יִרְאֵה** הוא שהאדם יראה את עצמו לפני הקב"ה. ובזה פירשו, אל הארץ אשר **אֲרֹאך**, אשר **אֲרֹאך**, בצירי, אם תבטל את רצונך אל רצון הקב"ה, הקב"ה יראה לך את פניו המאירים וכמאמר התנא: שיבטל רצונו מפני רצונך.

נהרה וישאר חי, כך צריך יהודי לעבור העולם הזה.

העבודה בעולם הזה הגשמי הוא, בלי פניות, בלי רצונות, בלי התגשמות. המח צריך להיות מצומצם, רק בדבר אחד, אני צריך לעבור את העולם הזה בשלום, בהתקרבות להקב"ה.

*

נודע הסיפור על הבעש"ט הק' זי"ע כשרצה ליסע לארץ הקודש, ונשאר באינסטאנבול, והתארח בפסח אצל גביר גדול עם בתו הצדקנית אדל ע"ה. הגביר כיבדו מאוד, ואחר הפסח שאל הבעש"ט הק' את המארח, במה שיוכל לברכו. אמר לו הגביר, שאין לו בנים. בירכו הבעש"ט הק' בבן זכר. והסיבה מה שלא היה לאותו גביר בנים, היה כי בטבע היה עקר, ולא היה יכול להוליד. מן השמים הודיעו להבעש"ט הק' ע"י כרוז, שאבד חלקו בעולם הבא, כי הרבוש"ע צריך לעשות שינוי סדרי הטבע, כדי שיוכל זוג ההיא לילד, מחמת ברכתו של הבעש"ט הק', לכן יענש באבדו חלקו בעולם הבא. שימח הבעש"ט עד מאוד, ואמר: ברוך הוי"ה, מעכשיו אוכל לעבוד את השי"ת בלי כל פניות, בלתי לה' לבדו. ובישר להגביר: לא ידעתי שבטבע אי אפשר לך להוליד, אבל אם כבר הבטחתי כבר הבטחתי, ובוודאי שילד לך בן-זכר.

על כל פנים, למידין אנו מסיפור זה, כי השמחה היותר גדול אצל הבעש"ט הק' היתה, כשהגיע למצב שלא היה לו

שהשי"ת יתן לו, היה לו היכולת להסר הכל, כמו שהפסוק מעיד: וילך אברם כאשר דיבר אליו ה'. אברם הלך מפני שכן ציוה אותו ה', ולא מפני שהבטיחו הקב"ה את כל אותן ההבטחות, מן מודיע לנו התורה. משאי"כ אצל לוט כתיב שהלך אתו לוט, ומיד אח"כ כתיב: ואברם בן חמש שנים ושבעים שנה בצאתו מחרן. ויש לדייק, למה מספר כאן הכתוב חיי שנותיו של אברהם אבינו. אלא שהיה מקום לומר, שגם לוט הלך מפני ביטול רצונו מפני רצון ה'. על זה גילה הפסוק, שהטעם שלוט הלך עמו היא, מפני שאברהם אבינו היה כבר בן ע"ה שנים, ולא היה לו בנים, על כן ציפה על הירושה שיגיע לו, לכן ליווה לוט את אברהם אבינו. אבל אברם הלך כאשר דיבר אליו ה'.

וזהו מידתו של אברהם אבינו שאמר: **ואנכי עפר ואפר**. אין לי רצונות, רצוני הוא רק לעשות רצון אבי שבשמים.

*

הצדיקים זי"ע המשילו אותם במשל למה הדבר דומה, למה שהיה בשנים קדמוניות, בארצות אירופא, שהיו קונצן-מאכער'ס (אוחזים עינים, ע"י שהראו פלאות לעיני בני אדם) ואחד מן הפלאות שעשו, שמשכו חבל צר מצד אחד של הנהר לצדו השני, והם עברו על החבל. מובן שבשעה שעבר על החבל הצר היה צריך לצמצם מחשבתו עד מאוד ולא היה יכול לחשבו מפניות ולא מן גאות ולא מעצמו רק דבר אחר שלא יפול

להשיא כלה יתומה, ולכן רצה שיקברו אותו בזה.

הביאור בזה הוא, מפני שעשה זה המצוה לשם שמים בלי כל נגיעות, ואפשר להיפך, שעוד היה לו חשבונות שלא יעשה זה, מפני חילול ה', אבל לא הביט בכל זה. וזה חשוב מאוד בשמים, שהקב"ה רוצה ממנו בטל רצונך מפני רצונו.

נקוט דוגמא אחת מיני אלף, אפילו כשאתה אוכל סעודת שבת ונהנה מזה, המה מאכלים ערבים ואתה רוצה לאכלו מפני עריבות המאכלים, אבל מצד אחר יש גם מצוה לאכלו מפני עונג שבת, התרגל לעשותה רק מפני ציוו הקב"ה, רצונו של הקב"ה. זהו יהיה עומק הרצון של האדם עצמו.

עיקר נסיון העקידה היתה שיעשהו רק מפני רצון ה'

אצל עקידת יצחק, נתגלה מלאך ה' מן השמים, ואמר לאברהם אבינו ע"ה: **אל תשלח ידך אל הנער ואל תעש לו מאומה** (כב, יב), אמרו חז"ל (מובא שם בפירש"י) שאברהם אבינו ביקש שרוצה עכ"פ לעשות חבלה ולהוציא קצת דם, ולא הסכים הקב"ה ואמר: אל תשלח ידך אל הנער ואל תעש לו מאומה, כלום! מה היתה נקודת הנסיון לאברהם אבינו אצל העקידה, פירש המלבי"ם, כי עיקר הנסיון היה, אם יעשהו לשם שמים בלי פניות, בלי מחשבות זרות. מעתה, החלק הראשון של המצוה להעלות את יצחק בנו יחידו אשר אהב על המזבח, על זה לא היה צריך לו עבודה קשה לעשותה

עוד נסיון מפניות, שכבר יוכל לעבוד בלי פניות. וכמובן שיצא אח"כ כרוז שבעבור זה בלבד יקבל שכר מן השמים.

עושין מצוות אף אם מוקבלין ע"ז גרוינם

מתאמרא משמיה דהגאון רבי ישראל סאלאנטער זצ"ל שאמר: אפילו אם האדם יקבל גיהנם בשכר מצוותיו, וגן עדן על העבירות היה גם כן צריך לרוץ לעשות מצוה. כך אמר כדי לבאר, שאין אנו עושין המצוות לשם שכר, ואין אנו מונעין מלעשות עבירה לשם גיהנם. עשיות המצוות הוא לשם שמים. והמניעה מן העבירות הוא לשם השם. כי אנו רוצין להתקרב להקב"ה.

עשיית המצוה רק מפאת רצון ה' יש לה חשיבות גדול

ידוע² הסיפור מן אותו בעל צדקה הצדיק, שהיה מצווה להחברה קדישא קודם פטירתו שיקברו אותו עם בגדי גלחים שהניח באיזה ארגז. ואחר חקירות ודרישות התוודעו שהוא סיבב פעם אצל הפתחים בעבור מצוות הכנסת כלה ליתומה, ובא אצל לצים בעבור שינדבו לצורך הכנסת כלה, אמרו לו הלצים שאם יסבב ברחובות העיר בבגדי גלח יתנו לו כל ההוצאות שנחסר להחתונה. וכך עשה. ואנשי העיר סברו שנחמץ או נשתגע, וביזו אותו מאוד, אבל למעשה עשה זה לשם שמים כדי

² עי' אריכות כל הסיפור והלימודים למעשה בספרינו 'מנוחה שלימה' פרק טז, עמ' תר"י.

צדיק עם רשע, זה אמר אברהם אבינו כשהשתדל להציל את סדום. איוב אמר (ט, כב): **אחת היא על כן אמרתי תם ורשע הוא מכלה**, חלילה וחס! וסיים במדרש: אברהם קיבל שכר, ואיוב נענש. וצ"ב.

ויש לבאר על פי דרכינו, אברהם אבינו, כשאמר חלילה לך מעשות כדבר הזה, נתלבש במסירת נפש, ואמר: רבוש'ע! אם יש אפילו צדיק אחד בסדום, יהיה חילול ה' נורא, ויתגדל ויתקדש שמו יתברך אם מצילין העיר לשם הצדיקים. ונמצא שאמר 'חלילה לך מעשות כדבר הזה' לשם שמים. משאי"כ איוב, באומר דבריו התכווין לצורך עצמו, הוא היה מוטל ביסורים, ולא היה לו הכח לסבול, נמצא שחישב מעצמו.

נמצא למידין מדברי המדרש: שיוכל לומר דברים שווים, אבל אם מכוונים לשם שמים, מקבלים שכר. ואם חושבין מצורך עצמו מקבלים עונש.

לא נשא הספד מחמת חשש שיעשה בניעות

סיפור נורא מספרים על **ראש ישיבת פאנאוויטש** צ"ל. פעם אחת ביקשו אותו שיספוד אחד מגדולי הדור שנפטר ל"ע. והתנצל שאינו יכול בשום אופן. שאלו לו מה יום מיומיים, שבדרך כלל נעתר לבקשות אלו. אמר להם: לפני איזה שבועות, לא עלינו ולא עליכם, נגדע ממנו נכדו צעיר לימים, והוא בצער גדול על אסון זה, וחוששני, אם אספיד את הגדול, ובאמצע ההספד אזכור את צער עצמי על אבדן של נכדי הצעיר,

לשם שמים. להיפך לעשותה שלא לשם שמים קשה מאוד. אבל כשבא ציון של הקב"ה: **אל תשלח ידך אל הנער ואל תעש לו מאומה**, כאן כבר היה מקום שאברהם אבינו ייכנס בשמחה רבה, "אה, בני היחידי אהובי, נשאר חי!", זהו היה נסיון כבידה לישאר אמיץ, שזה אשר יצחק נשאר חי הוא רק לעשות רצון אבינו שבשמים. הנסיון היה שאף לא ייכנס בשמחה עצמית, שמחתו תהיה רק מפני שכך ציוה הקב"ה, והוא עושה רצון ה'.

ועל דרכינו יתפרש דברי המלאך ה': **כי עתה ידעתי כי ירא אלקים אתה** ומה ההוכחה, כי זה ש- **לא חשכת** שמנעת מלשחוט את בנך, לא היה מפני **בנך יחידך**, רק ממני שרצית לעשות ציוו הקב"ה, כן פירש **המלבי"ם**.

התורה מעיד כי אברהם התגבר על נסיון הכבידה, שישאר את יצחק בחייתו רק לשם שמים. ואז ביקש אברהם שרוצה לעשות עכ"פ חבלה, והקב"ה אמר לו, לא! אפילו חבלה כל-דהוא אל תעשה, תעמוד בנסיון בלי עשייה בכלל. יצחק יישאר חי בלי חבלה, ואפילו הכי לא תהנה הנאה עצמית, רק לרצון השי"ת, וזה שהיתה הנסיון הכבידה של אברהם אבינו, והוא עמד שלם בנסיון.

שכר ועונש תליא בהכונה לשם שמים

איתא במדרש: שני אנשים אמרו דבר אחד אברהם ואיוב, אברהם אמר: **חלילה לך מעשות כדבר הזה להמית**

אז כבר כתיב: **ולא חשכת את בנך את יחידך ממנו**, ושוב לא היה בן 'אשר אהבת'. עתה קיימת את רצונו ית', את האהבה הגשמי, ביטלת רצונות גשמיית, זהו מה שמעיד התורה.

לא שאל כלום על הקב"ה מפאת פחדו שנובע מגניעת

ובינו נא בזאת, פירש נורא של הגה"ק **מבריסק זצ"ל**. איתא במדרש **כשהקב"ה אמר לאברהם אבינו אל תשלח ירך אל הנער, שאל אברהם אבינו, רבוש"ע! אתמול אמרת כי ביצחק יקרא לך זרע, ואחר כך אמרת שאשחוט את בני, ועתה אמרת לי אל תשלח ירך.**

דייק הגה"ק **מבריסק זצ"ל**, לכאורה כבר היה צריך לשאול ברגע שהקב"ה ציוו לו שילך לשחוט את יצחק: האיך יתקיים 'כי ביצחק יקרא לך זרע', למה דווקא שכאמר לו הקב"ה שלא ישחט שאל כן אברהם אבינו. ותירץ, כי כשאברהם אבינו הלך לשחוט, לא היה לו לאברהם אבינו את העזה לשאול דבר מן הקב"ה, מכיון שהתיירא כי כל מה שיאמר מקורו מגניעות, אבל אח"כ כשאמר לו הקב"ה **אל תשלח ירך**, ואברהם אבינו מבקש שרוצה דווקא לישחט, כבר לא התיירא מן נגיעות, או אז בא בטענה אל הקב"ה כביכול.

עיקר הנסיון משלוח ישמעאל היתה לכטל אהבתו אל רצון ה'

באוה"ח הק' מצינו דבר נורא, שרה ביקש גרש את האמה הזאת ואת בנה, וירא הדבר מאוד בעיני אברהם על

ואתחיל לבכות מרה, והציבור ידמה להם כי אני בוכה על הנפטר הגדול, ולמעשה אבכה על צרות עצמי, ואינם מספידים בנגיעות! אם מספידין צריכין להספיד את הצדיק, וצריך להיות לשם שמים, אני מונח ביותר בנגיעות שאהיה ביכולת להספיד את הגדול. נורא נוראות!

עיקר נסיון העקידה היתה לכטל כל סוג אהבת גשמי

ובדרך זה ישכון אור, לבאר עוד פרט בפרשת העקידה. הקב"ה אמר לאברהם אבינו ע"ה: **קח נא את בנך את יחידך אשר אהבת את יצחק, אח"כ בדברי המלאך, כשהעלה את האיל תחת בנו, כתיב: ולא חשכת את בנך את יחידך ממנו**, ולא פרט הכתוב את הפרט של **אשר אהבת**. וידוע דברי **השב שמעתתא** (הקדמה), שעיקר נסיון מאברהם אבינו אצל העקידה היה, מפני שיצחק נולד לו כשכבר היה בן מאה שנה, ואהב ביותר בן יחיד זה, וזה גרם קצת שנחסר לו מן אהבה להקב"ה. לכן נתן הקב"ה לאברהם אבינו ציוו של העקידה, כדי שישירש מלכו כל סוג אהבה גשמי שיש לו ליצחק, שיהיה לו אך ורק אהבה להקב"ה, וכל אהבתו ליצחק תהיה מפני שזה רצונו יתברך.

ולפי זה יתפרש המקראי קודש כמין חומר. קודם עקידת יצחק כתיב: **קח נא את בנך את יחידך אשר אהבת את יצחק**, אבל אחר שהעלה את יצחק על המזבח, נאבד ממנו אהבות הגשמי,

הדברים שהם 'שכלי' יהיה בגדר תורה ומצוה, יעשו אותו מפאת ציוו הקב"ה ממנו.

*

נחזור עוד אל פרשת העקידה: אברהם אבינו אמר **'שבו לכם פה עם החמור'**. ודרשו חכמינו ז"ל מכאן, שהאומות הם דומין לחמור. מקשה הרה"ק **מבריסק** זצ"ל למה דווקא כאן אצל העקידה נתחדש לן ההלכה של 'עם הדומה לחמור'. ותירץ, כשאברהם אבינו הלך לשחוט את בנו, היה מקום לחשוב כי הוא מנחם עצמו כי נשאר לו את הישמעאל בנו, שישאר לו בחיים. לכן גילה אברהם אבינו קודם העקידה, כי ישמעאל לא נחשב אצלו כבנו, הוא דומה לחמור, ורק ביצחק יקרא לו זרע, ועם כל זה יתגבר על הנסיון. לכן קרא עכשיו קודם שהלך לעקידה, עם הדומה לחמור, ישמעאל הוא לי דומה לחמור, הוא אינו בני, הוא אינו אהוב, וכן הלך לנסיון של העקידה.

אברהם אבינו קבר את שרה רק מפני ציוו ה' לעשות חסד

אחר העקידה כתיב: **ואחרי כן קבר אברהם את שרה**. איתא במדרש: **הה"ד רודף צדקה וחסד ימצא חיים צדקה וכבוד, רודף צדקה זה אברהם, שנאמר ושמו דרך ה' לעשות צדקה'. 'חסד', שעשה חסד עם שרה**. וצריך להתבונן בדברי המדרש, שמה שקבר את שרה נחשב שעשה חסד עם שרה, איזה חסד עשה, זהו דבר פשוט שאברהם אבינו

אודות בנו. הוא אהב את ישמעאל, הלא היה בנו, מה אמר לו הקב"ה? **אל ירא בעיניך על הנער**, הקב"ה לא קראו 'בנו' רק אמר 'על הנער'. מה כתיב להלן, **וישכם אברהם בבוקר ויקח לחם ויתן אל הגר ואת הילד**, כבר לא קרא אותו 'בנו'.

פירושן של דברים הוא: הקב"ה אמר לו: אתה קורא לו 'בנו', הוא אינו בנו, כי ביצחק יקרא לך זרע, הסר ממנו את השם 'בן', הקב"ה קראו 'על הנער' אבל אינו 'בנך'. ומיד שהבין אברהם אבינו כי זהו רצון הקב"ה, תיכף צימצם אברהם אבינו את אהבתו, כבר אינו 'בנו' הוא נעשה **'ואת הילד וישלחהו'**. אם רצון ה' הוא שיהיה 'ילד' ולא 'בן', הוא אינו 'בן' רק 'ילד'! זה היה כוחו של אברהם. נמצא, כי לא השילוח בעצם של ישמעאל היה הנסיון, רק המהלך כיצד ישלח אותו - את אהבתו אליו - מפנימיות נקודת לבו, זה היתה הנסיון של אברהם אבינו, ועמד בכולו.

וזה מוסר השכל עד סוף כל הדורות, ה' אלקינו, הוא אלקי אברהם אלקי יצחק ואלקי יעקב. בניו ובני בניו עד סוף כל הדורות צריכין לעבוד עבודה רבה בעבודת ה', עבודה רבה במחשבה דיבור ובמעשה. את הנגיעות להניח מן הצד, לעשות רק מפני שזה הוא רצון הבורא יתברך שמו.

*

אמרו חכמינו ז"ל: רצה הקב"ה לזכות את ישראל, לפיכך הרבה להם תורה ומצוות. הקב"ה רצה שאפילו אותו

ההמלצה, לכן מקודם כתבתי מכתב יפה וחמה, ועכשיו מאחר שכבר כתבתי המכתב, ויודע אני בבירור שאין לי נגיעת, אומר לך, שאיני רוצה להכניס את ראשי בינו וביניך, זה כבר אומר לך בלתי נגיעות.

זהו הביאור בדברי הרה"ק **מקאצק זי"ע**: וכל מעשיך יהיו לשם שמים. שאפילו ה'לשם שמים' צריך לראות שיהיה לשם שמים. זהו העבודה הגדולה שמונח על האדם בעולם הזה, וזה ששאל ה' אלקינו מעמנו, וזה המעשה אבות סימן לבנים שלמדנו מפרשיות אלו.

כשארם נתעשר יש לו להשתמש עם העשירות רק לעשות מצוות

ובדרכינו נראה עוד, כתיב: **ואברם כבד מאוד במקנה בכסף ובהבז וילך למסעיו** וברש"י: פירש שלן באכסניות שלן בבואו למצרים, דרך ארץ למדנו שלא ישנה אדם מאכסנותו. ויש להבין, אברהם אבינו בא בשנת רעבון, לא היה לו ממון ואוכל, ובוודאי לא הלך אברהם אבינו באכסניות הגדולות שנותנים אוכלים בהרחבה, ויש חדרים נאים ללינה, כי לא היו מכניסים אותו לשם, רק עכ"ח הוא הלך להמקומות היותר זולים, והמקומות היותר קטנים שיש לימצא, שם נכנס, ואמר: רחם נא עלי... ונתנו לו קצת לחם יבש ומעט מים, ומקום ללון על ספסל קשה תחת המיחם, וכן נסע אברהם מצרימה.

הלך לקבור אשתו. ומבאר בספה"ק **שם משמואל**, שהתורה מעיד כאן, שאברהם אבינו כשקבר שרה, היתה ממדה של חסד בלי שום נגיעות, לא מפני התחייבות שזהו אשתו, ולא מפני שהוא דרך ארץ ואנישיות, התורה מעיד שזה היה חסד, אברהם אבינו עשה אותה מפני התחייבות התורה של חסד, געוואלדיגע מדריגה.

*

מספרים על הרה"ק **משינאווא זי"ע** שאיזה בנש"ק ממשפחה מיוחס, ביקש שמכיון שמאן דהוא הציע לבנו בתו של חד מגדולי ישראל מהאדמורי"ם, ורוצה מאוד לגמור השידוך, ומוכן לשלם בעבור זה דמים הרבה, אמנם דא עקא, שצד השנית, עוד מסתפקים בזה, לכן ביקש מהרה"ק משינאווא שיכתב מכתב המלצה, כן יגמר השידוך בכי טוב. אמר הרה"ק משינאווא: מסכים, בא לחדרי למחר ואתן לך מכתב המלצה. למחר כשנכנס, אמר לו הרה"ק משינאווא: התבוננתי, ונראה לי כי כל אדם יש לו דרכו האיך שיעשה שידוכים, וכל אחד צריך לשדך עצמו עם הדומה לו (ב"ק צב) אל תדחק, אתה בקש הדומה לך וצד השני יבשק בדומה לו, ומי אני שאכניס בפרשה זו. שאל הלה: איני מבין, הרבי מזלזל באבותי הקדושים, ועוד, אתמול הרבי אמר שתתן לי מכתב המלצה. אמר לו הרה"ק: ראה, כי כתבתי את מכתב ההמלצה... ואדרבה, אתמול לא אמרתי לך כלום מפני שחששתי אולי יש לי נגיעות ועצלות, כי עצלתי לכתוב מכתב

שיאנו רוצה בית יותר מורחב, יותר נאה, שלחן יותר מורחב, עשירות יותר. אבל אנו מדגישים: לא! ישלח לנו ברכה מרובה בבית הזה, שישלח הברכה מרובה, אבל בבית הזה, בבית זה שאני דר, ועל שלחן זה שאכלנו עליו, איני רוצה ליהות יותר מגושם, רק אני רוצה הרחבה בבית זה.

וזה מה שלימד לנו אברהם אבינו.

פרנסה של עוכר ה' יש לה דין 'תשמישי קדושה'

ונסיים בדברי קדשו של ספה"ק **דברי ישראל** (פרשתן): חז"ל אמרו: אם אין קמח אין תורה, ונמצא כי הפרנסה של העוסקין בתורה הוא תשמישי קדושה, שעל ידי זה הוא יכול לעסוק בדברי תורה ועבודה. פרנסה מיהודי ירא שמים יש בה בממונו ובפרנסתו דין של תשמישי קדושה, כמו שאמרו ז"ל (סוף קידושין) **והם לא נבראו אלא לשמשני ואני נבראתי לשמש את קוני.** יהודי העוסק בתורה ונוהג כשורה הוא משמש מן הקב"ה, אם כן פרנסתו הוא תשמישי קדושה. ובזה פירש מקראי קודש: **ומלכי צדק מלך שלם הוציא לחם ויין, זה הפרנסה של עוסקי בתורה, והוא כחן לאל עליון, ובתרגום אונקלס והוא משמש קדם אל עלאה.** הפרנסה של העוסקי תורה היתה משמש קדם א-ל-עלאה, שיש לזה דין של תשמישי קדושה.

ולפי"ז שהפרנסה יש לה דין של תשמישי קדושה, אם כן בשעה שעוסק בתורה, בזמן שעוסק בפרנסה, הוא ממש

ובדרכו חזרה לארץ כנען, כבר היה כבד מנכסיו ועשיר גדול.

הפסוק אומר: **כבד מאוד במקנה,** ופירש **באלשיך הק',** כשאוסרין על ידי האדם חבלים של ברזל, הוא קשה מאוד, אבל אם לובשין על הידים תכשיטין יפים, זה אינו קשה, כי השמחה וההנאה שיש לו לאדם מחמת התכשוטין, זה עושה אותה נוח. התורה מעיד: **ואברהם כבד מאוד במקנה בכסף ובזהב,** זה היתה כבד לאברהם, הגשמיות היתה לו קשה וכבד.

למה חזר אברהם לאתו האכסניות שהלך בהילוכו למצרים. כי אמר אברהם, מעתה שנעשיתי עשיר לא אשתמש בזה לצורך עצמי, לא אלך במלונות הגדולות וההרחבות (שנקרא בלשונינו 'פיי"וו סטאר') מכיון שנתעשרתי, לא! אלא אלך במקום שכבר הלכתי בהיותי עני. למדך תורה בזה דרך ארץ שלא ישנה האדם אכסניא שלו. אם נתעשרת לא תשתמש בזה לצורך עצמך, תלך באכסניות שהיית רגיל לילך מאז ועד עתה, אכול את הלחם צר, הכל תמשיך כמו קודם מכן, והעשירות שתשתמש בזה לצורך הכנסת אורחים, ליתן צדקה, לבנות מוסדות התורה, לעשות ענינים של קדושה.

*

ובזה יש לפרש מה אומרים בברכות המזון: **הרחמן שישלח ברכה בבית הזה ועל שלחן זה שאכלנו עליו,** מה הפירוש בבית הזה ועל שלחן זה, מי הוא זה

הקב"ה יעזור שכולנו בני ישראל יזכו לעבוד את השי"ת באמת, במחשבה בדיבור ובמעשה, יזכו להסר כל הנגיעות ויקיימו ביטול הרצון לרצון השי"ת. בזכות זה יברך השי"ת את ישראל בבני חיי ומזוני רוחי, געזונט פרנסה נחת, ערליכע אידישע לעכטיגע דורות, השפעות טובות ברוחניות ובגשמיות, בקדושה ובטהרה, מתוך מנוחת הנפש, שלוות הנפש, מנוחה ושמחה אור ליהודים, שיהיה לנו המוח הנכון, די ריכטיגע כוחות אנצוגיין בעבודת השי"ת, עד שיזכו לביאת גואל צדקה במהרה דיין אמן.

משמש הקב"ה, שבשעת עוסקו בפרנסה אינו מהרהר מעצמו, הוא חושב רק מן הקב"ה, הוא חושב רק מדברים טובים, מצוות ומעשים טובים, שיעשה בממון זה. ובשעת העבודה הוא נוטל בחשבון כל ההלכות ששייך במקום עבודתו שיהיה מתאים עם התורה, וחי עם התורה ועובד את הקב"ה עם התורה, ומבטל רצונותיו הגשמיות, ומתנהג כדבעי, אזי עוזר הקב"ה שהוא תשמישי קדושה, ובניו שאוכלים מממון זה נתקדשו, ביתו מתקדש, וכליו שקונה עם מעות אלו נתקדש בקדושה של מעלה.

וכמובן, שהאדם צריך לירא ולהיזהר מלהשתמש עם מעות הללו לשכור על כלים הטמאים, לצורך דברים טמאים, לצורך דברים שחלילה וחס מהרס הקדושה. ח"ו להשתמש עם תשמישי קדושה על עניני היפך קדושה וטהרה.

אפשר לשמוע הדב"ק על הקו שלנו
בכפתורים: 1-555

אפשר גם לשמוע ולהוריד השיעורים על:
[קול הלשון פנים מאירות](#)

קול פנים מאירות

ענגלאנד: 0330-350-3190

ארה"ב: 845-414-0076

ארגענטינע: 5411-2152-7691

ארה"ק: 0-72-370-1823

אנטווערפן: 323-346-0673

די וואך ארויפגעלינגט געווארן:
שיעור חדש בנושא:
האדם שמאשים עצמו
תמיד: 01
לא להתרגש מכל דבר
[שיעור אנעקזיעטי 38]:
7338
כל הירידות המה עליות:
1113-6

